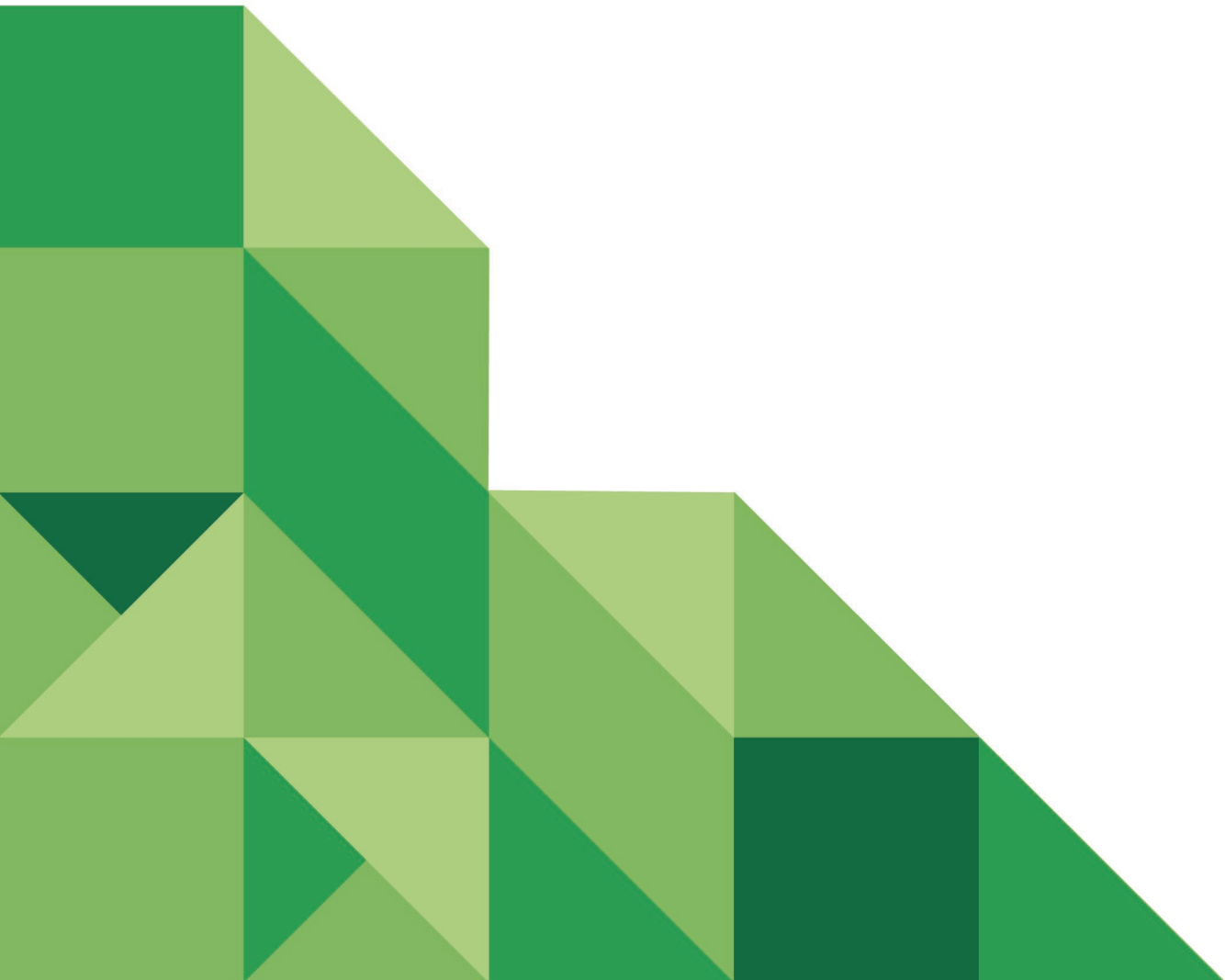

Minna Turunen, Riitta Hyttinen, Liisa Sandvall, Merja Öhman, Joni Ranta

Työelämäyhteistyöllä tutkintoon

Otsakorpi-hankkeen loppuraportti

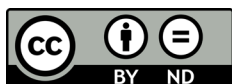
Julkaisusarja

Karelia-ammattikorkeakoulun julkaisu C: Raportteja, 100

Tekijät

Minna Turunen, Karelia-ammattikorkeakoulu
Riitta Hyttinen, Karelia-ammattikorkeakoulu
Liisa Sandvall, Karelia-ammattikorkeakoulu
Merja Öhman, Karelia-ammattikorkeakoulu
Joni Ranta, Karelia-ammattikorkeakoulu

© Tekijät ja Karelia-ammattikorkeakoulu

Tämä julkaisu on lisensoitu Creative Commons Nimeä-EiMuutoksia 2.0 Kansainvälinen -lisenssillä.

ISBN 978-952-275-379-3

ISSN 2323-6914

Karelia-ammattikorkeakoulu 2022

Sisällys

1 Hankkeen tausta, lähtökohdat ja tavoitteet	4
2 Hankkeen toiminnan kuvaus	5
2.1 CGI-pilotti	5
2.2 Opinnollistaminen ja osaamisen näytöt.....	5
2.3 Kielten AHOT-työpajat	6
2.4 Kesken jääneen tutkinnon loppuun saattaminen	8
3 Hankkeen tulokset	9
3.1. Podcast-sarja ja webinaarit.....	9
4 Tulosten hyödyntäminen ja jatkotoimet	11
Lähteet.....	12
Liite 1. CGI-mallin askeleet.....	13

1 Hankkeen tausta, lähtökohdat ja tavoitteet

Karelia-ammattikorkeakoulun ja työelämän välisessä kumppanuustoiminnassa on tunnistettu tarve rakentaa joustavia tapoja osaamisen näyttöjen toteuttamiseen ja opintojen suorittamiseen kesken jääneiden ammattikorkeakoulututkintojen loppuunsaattamiseksi. Erityisesti IT-alalla on haasteeksi muodostunut se, että opiskelijat työllistyvät usein jo opintojensa aikana, ja tutkinnon suorittaminen jää kesken. Työelämäyhteistyössä tutkintoon -hankkeessa kehitettiin pilottina CGI Oy:n ja Karelia-ammattikorkeakoulun yhteistyömallia tutkintojen loppuunsaattamiseksi.

CGI-pilotin pohjalta sujuvoitettiin ja selkeytettiin Karelian HOPS-prosessia, osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen käytänteitä, työn opinnollistamista sekä yksilöllisiä oppimispolkuja. Samalla tavoitteena oli opettajien ohjausosaamisen syventäminen osaamisen tunnistamiseen liittyen. Yhtenä tärkeänä kehittämisalueena hankkeessa oli pilotoida kielten näyttöjen suunnittelupajamallia.

Työelämäyhteistyössä tutkintoon -hanke oli William ja Ester Otsakorven säätiön rahoittama ja Karelia-ammattikorkeakoulun toteuttama hanke. Hanke toteutettiin vuosina 2021 ja 2022. Hanke on osa Karelia 2030 -strategian tavoitteita.

2 Hankkeen toiminnan kuvaus

2.1 CGI-pilotti

Kesken jääneiden tutkintojen loppuunsaattaminen on ollut CGI:n ja Karelian suunnitelmassa jo monta vuotta. IT-alalla yleisenä ongelmana on siirtyminen vakituiseen työsuhteeseen opintojen ollessa kesken, ja opintojen loppuunsaattaminen työn ohessa koetaan haasteelliseksi. Työelämäyhteistyössä tutkintoon -hanke pyrki luomaan mallin, jossa yrityksen työntekijät saavat tietoa kesken jääneen tutkintonsa loppuunsaattamisen mahdollisuuksista ja vaatimuksista. Hankkeessa tavoitteena oli pilotoida mallin vaihteita, ja tarkoituksena oli luoda koko Karelia-ammattikorkeakoulua hyödyntävä toimintatapa.

Luotu malli nojautuu vahvasti ohjaukseen ja koostuu kahdeksasta erillisestä askeleesta (Liite 1). Pohjana mallille on yrityksen vahva halu tukea työntekijöidensä koulututtamista ja näiden tutkintojen valmistumista. Prosessissa on vahvasti mukana opinnollistamisen monet muodot sekä osaamisen tunnustaminen.

Pilotissa aloitti 11 CGI:n työntekijää ja heistä kaksi on jatkanut opiskelijastatuksella hankkeen päättyessä. Opintojen laajuus ja vaativuus kuitenkin yllätti osallistujat huolimatta huolellisista ohjauskeskusteluista ennen opintojen alkua, eikä aikaa opinnolle lopulta löytynytäkään. Mukana olevat opiskelijat kuitenkin tulevat saamaan tutkintonsa valmiiksi.

Hanke mahdollisti konkreettisen pilotoinnin vuosien 2021 ja 2022 aikana ja siitä saatujen kokemuksia hyödyntäen voidaan mallia jalkauttaa kaikkiin Karelian koulutuksiin. Hankkeen aikana CGI on tehnyt vastaavan yhteistyösopimuksen myös Haaga-Helia-ammattikorkeakoulun kanssa, mikä osoittaa mallin tarpeellisuuden valtakunnallisesti (Haaga-Helia 2021).

2.2 Opinnollistaminen ja osaamisen näytöt

Hankkeessa selkeytettiin Karelian HOPS-prosessia, osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen käytänteitä sekä työn opinnollistamista. Teemoihin liittyen tehtiin myös benchmarkkausta muihin korkeakouluihin (Lapin amk, Laurea ja Haaga-Helia) sekä Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riveriaan.

Hankkeen aikana osallistuttiin Opetus- ja kulttuuriministeriön osaamisen tunnistamisen työryhmän järjestämiin kuulemistilaisuuksiin. Valtakunnallisestikin on tunnistettu useita yhteisiä haasteita opinnollistamiseen liittyen.

Yhteisiä osaamisen tunnistamisen haasteita ovat mm. käsitteiden epäselvyys sekä kehittymättömät työkalut osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen. Osaamisen arvioimiseen ei ole riittävästi osaamista ja aikaa, eikä välttämättä yhteisiä pelinsääntöjä korkeakoulun sisällä. Työelämässä tai kolmannella sektorilla kartutetun osaamisen hyödyntäminen on vielä puutteellista, ja osaamismerkkien painoarvo ja työelämärelevanssi on kevyt. Maahanmuuttajien tutkinnon täydennys on hankalaa ja tutkintoon joltavaan koulutukseen hakeutuminen usein liian raskas tie.

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmä on myös tunnistanut selkeitä ratkaisuja osaamisen tunnistamisen kehittämiseen. Tässä niistä muutamia:

- työvastuiden selkeyttäminen,
- työmäärien saaminen hallintaan ja pedagogisen osaamisen lisääminen,
- aito yhteistyö koulutustoimijoiden kanssa,
- erikoistumisopintojen tyyppinen koulutuskokonaisuus ohjaus- ja arviointityössä toimiville,
- jatkuva oppiminen osaamismerkein tutkinto- ja oppilaitosrajat ylittäen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön osaamisen tunnistamisen työryhmä tekee 31.12.2022 mennessä ehdotuksen mahdollisesta tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehysten laajentamisesta, osaamismerkkien ja muiden osaamiskuvausten kehittämisestä. Työryhmä tekee myös ehdotuksen valtakunnallisista periaatteista työssä ja muualla kuin viralliseen koulutusjärjestelmään kuuluvassa koulutuksessa hankitun osaamisen tunnistamisesta sekä ehdotukset käynnistettävistä piloteista. Työryhmän toimikausi loppuu 31.12.2024, jolloin kuullaan kokemukset piloteista ja lopulliset ehdotukset. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021.)

2.3 Kielten AHOT-työpajat

Yksi Työelämäyhteistyössä tutkintoon –hankkeen tavoitteista oli selkeyttää osaamisen tunnistamisen prosesseja sekä opiskelijoille että opettajille. Hankkeessa mukana olevat kieltenopettajat työstivät ja selkeyttivät syyslukukaudella 2021 Karelian opiskelijaporttaali Pakin AHOT-hakemusohjeita (Aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen) korvaavuuden ja osaamisen näytön osalta yhteistyössä Karelia-

ammattikorkeakoulun opinto-ohjaajien ja opiskelijapalveluiden kanssa. Peppi-opinto-tietojärjestelmän video-ohjeiden rinnalle opiskelijoille laadittiin käyttöön myös kirjalliset ohjeet hakemusten laatimisesta.

Ohjeiden valmistuttua niiden toimivuutta haluttiin pilotoida kielten näyttö- ja korvaavuushakemusten suunnittelupajoissa, joissa opiskelija saa ohjausta Pepin eAHOT-prosessiin ryhtymisessä. Pajojen ideana oli saada mahdolliset AHOT-hakemusprosessit käyntiin ajoissa ennen kieliopintojen alkua ja Karelian ohjeita noudattaen. Pajat ajoitettiin muutama päivä kieli-infojen jälkeen ja niihin lähetettiin erilliset sähköpostikutsut.

Kevätlukukaudella 2022 järjestettiin kaksi kielten AHOT-hakemustyöpajaa sote-alan uusille opiskelijoille. Syyslukukaudella 2022 järjestettiin kielten AHOT-hakemustyöpajoja kaikille uusille opiskelijoille. Yhteensä pidettiin kahdeksan pajaa. Yhdenvertaisuuden vuoksi tilaisuudet toteutettiin alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen myös kahdessa englanninkielisessä koulutusvastuussa.

Koronarajoitteiden vuoksi kahta ensimmäistä AHOT-työpajaa ei voitu kevätlukukaudella 2022 järjestää kampuksella, joten ne pidettiin verkkotapaamisina. Syyslukukaudella pajoja pidettiin pääasiassa kampuksella. Monimuoto-opiskelijoiden pajat järjestettiin edelleen verkkotapaamisina tai hybrideinä, jotka myös tallennettiin. Kaikkien pajojen esitysmateriaalit on jaettu opiskelijoille myös opinto-ohjaajien kautta Ammatillinen kasvu -opintojakson Moodleen myöhempää käyttöä varten.

AHOT-hakemustyöpajassa oli tavallisesti mukana sekä hankkeessa oleva kieltenopettaja että kyseisen koulutusvastuun muita kielten- ja viestinnän opettajia. Tilaisuuksissa esiteltiin ensin kielten ja viestinnän opintojaksojen tavoitteet ja sisällöt. Tämän jälkeen kerrottiin, kuka voi hakea korvaavuutta tai osaamisen näyttöä ja kuinka se tehdään. Lopuksi opiskelijat saivat esittää omia kysymyksiään. Opiskelijoiden kannalta on ollut merkittävää, että omat kieltenopettajat ovat olleet mukana kertomassa tarkemmin opintojaksoista ja vastaamassa heti heidän esittämiinsä kysymyksiin.

Kevään kahden AHOT-hakemuspilottityöpajan jälkeen huomasimme, että ohjeita oli vielä tarpeen tarkentaa. Tavoitteena on, että myös itseksensä Pakissa AHOT-asioihin tustuva opiskelija ymmärtää paremmin, miten opintojen korvaamista tai osaamisen näyttöä haetaan.

2.4 Kesken jääneen tutkinnon loppuun saattaminen

Työelämäyhteistyöllä tutkintoon -hankkeessa mallinnettiin joustavia tapoja osaamisen näyttöjen toteuttamiseen ja opintojen suorittamiseen kesken jääneiden ammattikorkeakoulututkintojen loppuunsaattamiseksi (CGI-pilotti). Kesken jääneen tutkinnon suorittamisen mallia benchmarkattiin myös Laurea-ammattikorkeakoulun L160 -mallista (Lehtilinna 2021).

Hankkeen aikana perehdyttiin kaikkien Suomen ammattikorkeakoulujen käytänteisiin liittyen kesken jääneen tutkinnon loppuun saattamiseen. Kareliassa pidettiin yhteistyöpalaveri opiskelijapalveluiden ja viestinnän kanssa siitä, miten tulevaisuudessa Karelian verkkosivujen selkeytys palvelisi paremmin opintoihin palaavia. Yhdessä aloitettiin myös alustava pohdinta, että saataisiinko Kareliaan luotua nykyistä sujuvampi malli tutkinnon loppuun saattamiseksi tulevaisuudessa.

3 Hankkeen tulokset

Hankkeessa kehitetyn CGI-pilotin mallin avulla on mahdollista systematisoida opintojen loppuun suorittamiseen liittyviä käytänteitä ja tehostaa markkinointia. Tämä edellyttäisi yhteisiä selkeitä toimintamalleja esim. ahointiin ja työn opinnollistamiseen. Yksi malli voisi olla Karelia 160-mallin systemaattinen kehittäminen.

Hankkeessa pilotoitiin myös kieltenopettajien AHOT-hakemustyöpajoja, joissa opiskelijat ovat saaneet konkreettista ohjausta hyväksilukuihin ja eAhot-hakemukset ovat olleet paremmin laadittuja. Myös perusteettomat korvaavuuskyselyt ja vääränlaiset tai puutteelliset hakemukset ovat vähentyneet, mikä on säästänyt sekä opiskelijoiden että henkilökunnan aikaa. Ymmärrys kielten AHOT-hakumenettelystä on hankkeen myötä parantunut opettajien keskuudessa. Hanketyön tuloksia on esitelty paitsi kieltenopettajien tapaamisissa myös koulutusvastuiden kokoontumisissa.

On ilmennyt, että on tarpeen selkiyttää AHOT-hakemusprosessia myös muille opettajille, koskeehan se kaikkea opetusta. Kielten AHOT-hakemustyöpajat jäivät osaksi normaalia toimintaa ja voisivat jatkossa olla myös kieli-infojen yhteydessä pienemmälle opiskelijajoukolle. AHOT-hakemustyöpajat sopisivat hyvin myös ammatillisiin aineisiin.

3.1. Podcast-sarja ja webinaarit

Hankkeen aikana toteutettiin kuusiosainen podcast-sarja sekä neljä teemoitettua webinaaria hankkeen keskeisistä teemoista. Näin hankkeen tavoitteiden ja tulosten levittäminen mahdollistuu laajemmin ja ketterämmin, ja tulokset jäivät elämään.

Hankkeen tavoitteista nousi montakin aihiota, joita yhdistelemällä saimme podcasteihin kuusi erillistä teemaa: Työelämäyhteistyöllä tutkintoon-hanke, opinnollistaminen, osaamisen tunnustaminen 1/2, osaamisen tunnustaminen 2/2, kielten pajamalli ja kesken jäänyt tutkinto. Podcasteissa olivat mukana Karelian lehtorit Joni Ranta, Minna Turunen, Liisa Sandvall ja Merja Öhman. Podcast-sarja on kuunneltavissa [Karelian Soundcloud-alustalla](#).

Webinaarien teemat oli mietitty jo hankkeen alussa ja ne olivat: Päiväkirjamuotoinen opinnäytetyö, kielten erilaiset suoritustavat, aiemmin kesken jääneen tutkinnon loppuun saattaminen ja opinnollistamisen mahdollisuudet.

Webinaareja mainostettiin Karelian intrassa ja somessa sekä hankkeen omissa artikkeleissa. Webinaareihin osallistui Karelian henkilökuntaa, opiskelijoita sekä muiden korkeakoulujen opettajia.

4 Tulosten hyödyntäminen ja jatkotoimet

Karelian opinnollistamisen käytänteet vaativat selkeytystä. Ahointia ja työn opinnollistamista koskevat ohjeet päivitetään kevään 2023 aikana uudistuvaan Pakki-opiskelijaportaaliin. Työelämäyhteistyöllä tutkintoon -hankkeen toimijat ovat mukana AHOT- ja opinnollistamisohjeiden päivittämisessä. Opiskelijoiden näkökulmasta yksinkertaiset ohjeet ja selkeät prosessit ovat tärkeitä. Samassa yhteydessä on syytä varmistaa, että myös englanninkielisten koulutusvastuiden opiskelijat saavat saman tiedon ja ohjeet.

Päiväkirjamuotoisen opinnäytetyön ohjeet sisältyvät Karelian opinnäytetyön ohjeistukseen. Tiedottamista ja ohjausta päiväkirjamuotoisesta opinnäytetyöstä kaivataan edelleen kaikilla koulutusaloilla, jotta tätä mallia saataisiin käytäntöön nykyistä enemmän.

Keskeisin kehittämisidea tulevaisuudessa on kesken jääneen tutkinnon loppuunsaattamisen sujuvoittaminen - myös toisessa korkeakoulussa suoritettujen opintojen huomioiden. Karelian verkkosivuilla ei ole helposti löydettävissä tietoa, miten työelämässä olevat voisivat suorittaa tutkintonsa loppuun. Ensimmäinen palaveri verkkosivujen päivityksestä opiskelijapalveluiden kanssa pidettiin toukokuussa 2022.

”Karelia 160” -mallin kehittäminen ja HOPS-prosessin keskittäminen tässä mallissa olisi tulevaisuudessa hyödyllistä. Työelämäyhteistyössä tutkintoon - jatkohanke on valmistelussa kevään 2023 ESR-hakuun. Tavoitteena on tuottaa uutta osaamista työelämään avaamalla joustavimpia väyliä suorittaa kesken jäänyt tutkinto loppuun sekä lisätä työelämän ja koulutuksen konkreettista yhteistyötä. Työelämä on murroksessa ja osamisvaatimukset ovat nousseet - korkeakoulututkinto toisi uutta osaamista kentälle ja samalla vahvistaisi yksilön uraa ja minäpystyvyyttä.

Lähteet

Haaga-Helia 2021. CGI on Haaga-Helian uusi yhteistyökumppani. 14.9.2021. <https://www.haaga-helia.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/cgi-haaga-helian-uusi-yhteistyokumppani>

Lehtilinna, M-K. 2021. L 160 -malli ohjaajan silmin. Laurea Journal 6.9.2021. <https://journal.laurea.fi/l-160-malli-ohjaajan-silmin/#0281c563>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021. Osaamisen tunnistamisen työryhmä. <https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM044:00/2021>

Liite 1. CGI-mallin askeleet

